

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 910/2016-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. decembra 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], zastúpeného Advokátskou kanceláriou KUTAN & PARTNERS s. r. o., Laurinská 18, Bratislava, v mene ktorej koná advokát Mgr. Ján Kutan, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava II v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 49/2001 a jeho rozhodnutím z 28. januára 2011, postupom Krajského súdu v Bratislave v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 99/2011 a jeho rozhodnutím z 20. mája 2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 438/2013 a jeho rozhodnutím zo 17. decembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 23. marca 2015 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 49/2001 a jeho rozhodnutím z 28. januára 2011 (ďalej len „konanie okresného súdu“), postupom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 99/2011 a jeho rozhodnutím z 20. mája 2013 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 438/2013 a jeho rozhodnutím zo 17. decembra 2014 (ďalej len „konanie najvyššieho súdu“).

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru došlo *«uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 17. 12. 2014, sp. zn. 4 Cdo 438/2013 (ďalej len „Uznesenie NS SR“), ktorým súd odmietol dovolanie Sťažovateľa proti Rozsudku Krajského súdu v Bratislave zo dňa 20. 05. 2013, č. k. 6 Co 99/2011-325 (ďalej len „Rozsudok KS BA“), ktorým bol potvrdený Rozsudok Okresného súdu Bratislava II zo dňa 28. 01. 2011, č. k. 21 C 49/2001-244 (ďalej len „Rozsudok OS BA II“)*». Sťažovateľ uviedol, že uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 438/2013 zo 17. decembra 2014 (ďalej len „uznesenie najvyššieho súdu“) prevzal 19. januára 2015. Podľa jeho názoru najvyšší súd rozhodol na podklade záverov, ktoré sú arbitrárne a zjavne neopodstatnené, a zároveň *„nimi neboli chránené základné práva a slobody, ktoré mali byť chránené v rámci všeobecného súdnictva“*.

Zo sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľ 19. augusta 1998 ústne uzatvoril s [REDAKOVANÉ] (ďalej len „právny predchodca navrhovateľa“) zmluvu o dielo, predmetom ktorej bolo zhotovenie diela – vykonanie prác spolu s dodávkou, montážou a demontážou kotla, expanzomatu a ostatného materiálu podrobne opísaného v dodacom liste z 21. novembra 1998, pričom ešte pred začatím prác sťažovateľ zaplatil právnenému predchodcovi navrhovateľa sumu 60 000 Sk (1 991,63 €) ako preddavok

za cenu diela. Sťažovateľ uvádza, že cena diela bola medzi zmluvnými stranami určená odhadom vo výške medzi 70 000 Sk – 72 000 Sk. Po zhotovení diela vystavil právny predchodca navrhovateľa sťažovateľovi faktúru č. 9800902 z 23. novembra 1998 v celkovej sume 94 313 Sk (3 130,62 €), z ktorej bol odpočítaný uhradený preddavok vo výške 60 000 Sk (1 991,63 €).

Právny predchodca navrhovateľa podal 20. novembra 2000 okresnému súdu návrh na začatie konania a 28. júna 2001 doručil okresnému súdu podanie, ktorým zmenil svoj pôvodný návrh na začatie konania, v ktorom žiadal, aby okresný súd rozsudkom určil, že sťažovateľ je povinný zaplatiť právnenému predchodcovi navrhovateľa sumu 1 088,26 €.

Okresný súd rozsudkom č. k. 21 C 49/2001-103 z 22. júna 2006 návrh právneho predchodcu navrhovateľa zamietol a uložil mu povinnosť zaplatiť náhradu trov konania. Právny predchodca navrhovateľa podal proti rozsudku okresného súdu č. k. 21 C 49/2001-103 z 22. júna 2006 odvolanie, na základe ktorého krajský súd uznesením č. k. 6 Co 519/2006-118 zo 6. marca 2007 rozsudok okresného súdu č. k. 21 C 49/2001-103 z 22. júna 2006 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Okresný súd následne uznesením č. k. 21 C 49/2001-140 z 20. augusta 2008 ustanovil do konania znaleckú organizáciu – Ústav súdneho inžinierstva Žilinskej univerzity v Žiline (ďalej len „znalecká organizácia“), na vypracovanie znaleckého posudku, pričom jej úlohou bolo určiť, či cena za dielo, ktorú vyfakturoval sťažovateľovi právny predchodca navrhovateľa, zodpovedá cene primeranej v zmysle Občianskeho zákonníka v roku 1998 za uskutočnené práce a materiál dodaný dodacím listom v porovnaní s primeranou cenou práce a materiálu nevyhnutného na vykonanie rovnakého alebo obdobného diela v roku 1998.

Sťažovateľ uvádza, že k znaleckému posudku sa vyjadril, pričom namietal, že znalecký posudok je vypracovaný výlučne na základe písomných podkladov bez zisťovania skutočného stavu diela, preto sťažovateľ požadoval znalecký posudok doplniť aj o vyhodnotenie skutočného stavu diela so zistením väd plnenia do stanovenia

ceny diela. Podľa sťažovateľa sa znalecký posudok nevysporiadal s tým, že súčasťou plnenia právneho predchodcu navrhovateľa malo byť pôvodne aj dodanie revíznej správy o vykonanej plynoinštalácii, ktorá sa mala zahrnúť aj do fakturovanej ceny diela. Revíziu správu si sťažovateľ zabezpečil na vlastné náklady. V znaleckom posudku nie je uvedený dôvod, prečo znalecká organizácia pri vypracovaní znaleckého posudku použila systém oceňovania CENKROS, a nie ÚEOS, ktorý bol použitý aj pri vypracovaní ceny vo faktúre právnym predchodcom navrhovateľa, a rovnako z neho nie je jasná korešpondencia medzi jednotlivými položkami uvádzanými v skupinách CENKROS a s položkami dodacieho listu právneho predchodcu navrhovateľa.

Následne okresný súd rozsudkom č. k. 21 C 49/2001-244 z 28. januára 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) rozhodol, že sťažovateľ je povinný zaplatiť právnemu predchodcovi navrhovateľa sumu 1 088,26 € s úrokom z omeškania vo výške 17,6 % ročne od 8. decembra 1998 do zaplatenia a náhradu trov konania v sume 1 454,01 €, vo zvyšku okresný súd návrh zamietol a zároveň rozhodol, že sťažovateľ je povinný zaplatiť Slovenskej republike, zastúpenej okresným súdom, trovy štátu v sume 185,75 €.

Proti rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré odôvodnil najmä tým, že *«súčasťou diela, malo byť okrem zhotovenia diela aj zabezpečenie vyhotovenia revíznej správy k systému vykurovania (viď obsah Faktúry – podmienenie vydania revíznej správy zaplatením Faktúry), pričom vystavenie revíznej správy nakoniec, pri nekonaní právneho predchodcu Navrhovateľa s nákladmi v sume vo výške 199,95 EUR (6 023,70 Sk) zabezpečil Sťažovateľ. Podľa ustanovenia § 634 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“), skutočnosť nesplnenia celého rozsahu predmetu diela znamená nesplnenie záväzku právneho predchodcu Navrhovateľa zhotoviť dielo;*

Sťažovateľ opätovne poukázal na neprevzatie diela, resp. jeho nefunkčnosť už od ukončenia prác právneho predchodcu Navrhovateľa na diele;

K stanoveniu „primeranej ceny diela“ došlo bez toho, aby bol zistený skutočný stav vykonania diela, bez zisťovania úžitkovej hodnoty diela determinovanej jeho funkčnosťou, len na základe Dodacieho listu. Tento dodací list však len objektivizuje použitý materiál, sám o sebe žiadnym spôsobom neobjektivizuje cenu pracovných výkonov, ktorá závisí od ich

množstva, odbornosti a kvality pracovných výstupov, pričom práve táto kvalita môže byť zistená len z posúdenia funkčnosti diela ako takého na mieste. Sťažovateľ namieta, že Dodací list vystavený a podpísaný v deň dodania materiálu nie je a nemôže byť potvrdením Sťažovateľa o prevzatí diela, ktoré doposiaľ nebolo zhotovené riadne na jeho užívanie a ktoré nebolo prevzaté Sťažovateľom. Uvedené platí tým skôr, že právny predchodca Navrhovateľa vypracoval, ako súčasť samotného diela, aj projekt plynofikácie rekreačného domu Sťažovateľa, pričom k realizácii tohto projektu nedošlo;

Sťažovateľ ďalej namietal, že v danej súvislosti potom Znalecký posudok vôbec nereagoval na nespornú skutočnosť, že vykurovací systém, ktorého rekonštrukcia bola predmetom diela, nikdy nebol funkčný a plynové vykurovanie v rekreačnom dome Sťažovateľa z dôvodu nefunkčnosti doteraz nebolo prevádzkované a je ako nefunkčný systém odstavené;

súd sa nevysporiadal s námietkou Sťažovateľa o chybách vo vyčíslení určovanej ceny a taktiež duplicity jednotlivých položiek Faktúry právneho predchodcu Navrhovateľa. Súd taktiež ukončil dokazovanie bez toho, aby vykonal navrhnutý dôkaz výsluchom znalca, ktorý posudok vyhotovil;

cena diela by mala byť po ústnej dohode účastníkov platená až po riadnom splnení záväzku právneho predchodcu Navrhovateľa, avšak k riadnemu splneniu záväzkov zo strany právneho predchodcu Navrhovateľa doteraz nedošlo, preto jeho nárok na zaplatenie ceny diela nemôže byť splatný;

Sťažovateľ tiež poukázal na skutočnosť, že v súvislosti s ustanovením § 143 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „OSP“) predmetný spor vznikol v dôsledku prvotného porušenia zákonnej povinnosti právneho predchodcu Navrhovateľa ako zhotoviteľa podľa § 632 OZ podľa ktorého mal právny predchodca Navrhovateľa Sťažovateľovi vydať potvrdenie o výške dohodnutej ceny predpokladané citovaným ustanovením, k sporu k predmetnej veci by nemohlo dôjsť resp. je dokonca isté, že ak by mala byť pri dohodovaní plnenia navrhovaná právnym predchodcom Navrhovateľa cena diela v sume ním dodatočne požadovanej, k uzavretiu Zmluvy o dielo by pre neprimeranosť ceny vôbec nedošlo;

Sťažovateľ namietal aj na skutočnosť, že rozsudok zo dňa 28. 01. 2011 nie je totožný s rozsudkom uvedeným v písomnom vyhotovení rozhodnutia súdu prvého stupňa a svojvoľná zmena rozsudku súdom prvého stupňa je v rozpore s ust. 156 ods. 1 a 4 OSP.».

Dňa 12. novembra 2012 sa na Okresnom súde Žilina vykonal výsluch svedka – [REDAKOVANÉ], ktorý sa vyjadril k otázkam podľa dožiadania krajského súdu. Na otázku týkajúcu sa použitia oceňovacieho systému CENKROS namiesto cenníka stavebných prác C9 svedok uviedol, že úlohou znaleckej organizácie bolo určiť, či cena uvedená vo faktúre zodpovedá primeranej cene v zmysle Občianskeho zákonníka v roku 1998 za uskutočnenie práce a materiál dodaný dodacím listom v porovnaní s primeranou cenou práce a materiálu nevyhnutného na vykonanie rovnakého diela v roku 1998. Svedok uviedol, že z uvedeného vyplýva, že si mohli zvoliť pre overenie ceny akýkoľvek vhodný spôsob, pričom zvolili cenník CENKROS. Na otázku, či má znalecká organizácia vedomosť o tom, či bolo dielo odovzdané do konečného užívania, svedok mal uviesť, že nebolo, „*Ústav mal k dispozícii predmetný spisový materiál, v ktorom nie je odovzdávací protokol.*“.

Krajský súd následne rozsudok okresného súdu potvrdil a zároveň určil povinnosť sťažovateľovi zaplatiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania.

Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré odôvodnil tým, že: *«súd za účelom zistenia primeranej ceny diela nesprávne uložil Ústavu úlohu, ktorú mal vypracovať v Znaleckom posudku. Ústav mal určiť, či cena diela, vyfakturovaná Sťažovateľovi zodpovedala primeranej cene v zmysle Občianskeho zákonníka v roku 1998 za uskutočňované práce a materiál. Znalecký posudok vychádzal výlučne z listinných dokumentov nie zo skutočného stavu daného diela a preto, takto vypočítaná cena diela nie je v danom prípade správna a postačujúca;*

z vyššie uvedeného dôvodu Ústav vo svojom posudku nezohľadnil skutočnosť, že dielo bolo vykonané v rozpore s § 633 ods. 1 OZ, pretože nebolo vykonané riadne v dohodnutom čase. Sťažovateľ svoje tvrdenie o tom, že dielo nebolo vykonané riadne a včas

potvrdil skutočnosťou, že si bol sám nútený zabezpečiť revíziu správu diela na vlastné náklady...;

dielo nebolo právnym predchodcom Navrhovateľa riadne odovzdané, čo potvrdil aj znalec počas výsluchu zo dňa 12. 11. 2012. Dodací list nie je potvrdením o odovzdaní diela Sťažovateľovi, je len potvrdením právneho predchodcu Navrhovateľa o odovzdaní dodaného materiálu. Na predmetnom Dodacom liste nie je jednak cena jednotlivých položiek ani čas trvania jednotlivých úkonov;

určenie výšky ceny diela sa podľa právnej teórie a praxe určuje s ohľadom na porovnateľnosť diel s iným dielom s rovnakými alebo podobnými vlastnosťami, pričom uvedené nie je možné zistiť bez preskúmania skutočného stavu diela;

to, či bol materiál uvedený v dodacom liste použitý aj na vyhotovenie diela by bolo možné zistiť iba miestnym zisťovaním stavu diela. Vo Faktúre sú obsiahnuté aj položky, ktoré v Dodacom liste uvedené nie sú;

prvostupňový súd prihliadol na konkrétne vykonané práce vyplývajúce z Faktúry, avšak Ústavu nedal zistiť skutočný stav diela, a to aj s ohľadom na skutočne vykonané práce a použitý materiál;

súd vo svojom odôvodnení uviedol, že: „Predmetom konania nebola kvalita a funkčnosť diela. Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa v tom, že za stavu, keď bolo dielo žalovanému riadne odovzdané už v roku 1998, žalovaný mohol a mal reklamovať jeho prípadné vady. Keďže tak nikdy neurobil, jeho práva zo zodpovednosti za vady sa prekludovali.“. Sťažovateľ v dovolaní argumentov tým, že „... kvalita a funkčnosť diela boli relevantnými ukazovateľmi pre určenie primeranej ceny diela, a teda súdy nižších stupňov sa nimi mali zaoberať. Okrem toho, má Sťažovateľ za to, že neobstojí ani argument súdov nižších stupňov, že dielo bolo Sťažovateľovi riadne odovzdané už v roku 1998, a teda došlo k preklúzii jeho práva zo zodpovednosti za vady. Ako už Sťažovateľ poukázal a patrične zdôvodnil v tomto dovolaní, je nepochybné, že k odovzdaniu diela nedošlo, a teda nemohlo dôjsť ani k preklúzii jeho práva zo zodpovednosti za vady, nakoľko záručná doba podľa ustanovenia § 646 OZ ešte nezačala plynúť.“;

Znaleckým posudkom nedošlo k dostatočnému určaniu primeranej ceny diela, pretože cena diela bola určená iba z listinných podkladov bez toho, aby bolo vykonané

miestne zisťovanie, na základe ktorého by Znalecký posudok zohľadnil aj skutočný stav diela;

vzhľadom na to, že prvostupňový súd v odôvodnení Rozsudku uviedol, že: „Právne významná je jedine skutočnosť, či cena diela fakturovaná navrhovateľom Faktúrou bola s prihliadnutím ku konkrétnym skutočne vykonaným prácam a materiálu dodaného Dodacím listom primeraná.“. Sťažovateľ s poukazom na predmetnú citáciu uviedol, že z toho nepochybne vyplýva, že prvostupňový súd považoval za potrebné prihliadnúť aj ku konkrétnym skutočne vykonaným prácam, avšak z nepochopiteľných dôvodov súd Ústavu neuložil zistiť skutočný stav diela, s prihliadnutím na skutočne vykonané práce a skutočne použitý materiál;

Sťažovateľ zastáva názor, že sa Znaleckým posudkom nepodarilo dostatočne určiť primeranú cenu diela, pričom dokazovaním sa určila iba primeranosť fakturovanej ceny za dielo.»

Najvyšší súd uznesením dovolanie sťažovateľa zamietol a uložil mu povinnosť zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov dovolacieho konania v sume 69,22 € k rukám advokátky.

Podľa sťažovateľa uznesením najvyššieho súdu a konaniami vo veci konajúcich súdov, ktoré predchádzali vydaniu tohto uznesenia, došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa najmä tým, že: „1) Súd dospel k arbitrárnym a svojvoľným záverom tým, že prezumoval skutočnosť, že dielo bolo riadne vykonané aj napriek skutočnosti, že dielo riadne vykonané nebolo... Keďže právny predchodca Navrhovateľa revíznou správou nezabezpečil, Sťažovateľ si na vlastné náklady zabezpečil revíznou správou sám vo výške 199,95 EUR...

Skutočnosť, že právny predchodca Navrhovateľa nesplnil celý rozsah predmetu diela znamená nesplnenie záväzku právneho predchodcu Navrhovateľa zhotoviť dielo a s poukazom na ustanovenie § 634 ods. 2 OZ v tejto situácii teda nemohol byť splatný nárok právneho predchodcu Navrhovateľa na zaplatenie ceny diela.

2) Súd svoje rozhodnutie opiera aj o skutočnosť, že dielo bolo riadne odovzdané Sťažovateľovi. K riadnemu odovzdaniu diela nedošlo, nakoľko právny predchodca

Navrhovateľa dielo riadne nedokončil a ani neodovzdal a preto, nemohla vo vzťahu k dielu v dôsledku uvedeného začať plynúť ani záručná doba podľa § 646 OZ, v ktorej sa mohol Sťažovateľ domáhať svojich práv...

3) Súd sa vo svojom rozhodnutí opieral o skutočnosti uvedené v Znaleckom posudku. Znalecký posudok nezodpovedá skutočnému stavu diela, a to z toho dôvodu, že Ústav vypracoval Znalecký posudok na základe listinných dôkazov a nie na základe skutočného stavu diela. Okrem tejto skutočnosti bol Znalecký posudok vypracovaný použitím systému CENKROS plus, pričom právny predchodca Navrhovateľa pri vypočítaní ceny diela vo Faktúre použil Cenník stavebných prác C 9... V danej súvislosti takto vypracovaný Znalecký posudok nemohol a ani nekorešpondoval s cenou diela, ktorá bola v danej situácii primeraná a správna.“

Sťažovateľ zastáva názor, že okresný súd, krajský súd ani najvyšší súd nepostupovali v danom prípade v súlade so zásadami zákonného a spravodlivého procesu a na základe vykonaného dokazovania nemohli dospieť k záveru o povinnosti sťažovateľa zaplatiť navrhovateľovi rozdiel ceny za vykonanie diela spolu s úrokom. „V prípade, ak by Krajský súd bol postupoval v súlade s týmito zásadami, bol by dospel k rovnakému záveru a zistil by, že Rozsudok OS BA II je potrebné zmeniť, prípadne zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Vzhľadom k tomu, že chybným postupom Krajského súdu v Bratislave k odstráneniu vadného postupu prvostupňového súdu nedošlo, obrátil sa Sťažovateľ na Najvyšší súd Slovenskej republiky, a tento mal toto porušenie odstrániť. Nakoľko sa však tak nestalo ani v dovolacom konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky, obracia sa Sťažovateľ na Ústavný súd Slovenskej republiky.“

Vzhľadom na uvedené sťažovateľ žiada, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné práva [REDAKOVANÉ] podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Krajského súdu v Bratislave a Okresného súdu Bratislava II porušené boli.

2. Zrušuje Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, Rozsudok Krajského súdu v Bratislave a Rozsudok Okresného súdu Bratislava II a vec vracia súdu, na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný [REDAKOVANÉ] zaplatiť náhradu trov konania na účet advokátskej kancelárie KUTAN & PARTNERS s. r. o., ktoré budú vyčíslené v písomnom vyhotovení nálezu, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Predmetom predbežného prerokovania sťažnosti bolo sťažovateľom namietané porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu. Sťažovateľ však v petite sťažnosti jednoznačne neurčil, v akom konkrétnom konaní malo dôjsť postupom okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu k porušeniu ním označených práv, ústavný súd preto, vychádzajúc z obsahu sťažnosti sťažovateľa, ustálil, že sťažovateľ namieta porušenie označených práv postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 49/2001, postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 99/2011 a postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 438/2013.

Aj napriek tomu, že z petitu sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ (výslovne) napáda len postup okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 49/2001, postup krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 99/2011 a postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 438/2013, z povahy vecí aj bodu 2 petitu jeho sťažnosti vyplýva, že napadnuté postupy konajúcich súdov vyústili do vydania rozhodnutí týchto súdov (rozsudok okresného súdu č. k. 21 C 49/2001-244 z 28. januára 2011, rozsudok krajského súdu č. k. 6 Co 99/2011-325 z 20. mája 2013, uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 4 Cdo 438/2013 zo 17. decembra 2014, pozn.), a preto ústavný súd v medziach vymedzených sťažnosťou sťažovateľa vychádzal pri svojom prieskume napadnutých konaní označených súdov najmä z obsahu ich rozhodnutí.

Porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ odôvodňuje najmä nesprávnym zistením skutkového stavu veci a právnym posúdením veci zo strany konajúcich súdov. Podľa sťažovateľa vo veci konajúce súdy dospeli v prerokúvanej veci k arbitrárnym a svojvoľným záverom, pričom vo svojich rozhodnutiach vychádzali aj z nesprávne vypracovaného znaleckého posudku.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto základnému právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01, III. ÚS 362/04), ako aj zabezpečiť konkrétne procesné garancie v súdnom konaní. K porušeniu tohto základného práva by mohlo dôjsť predovšetkým vtedy, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (II. ÚS 216/06).

Ústavný súd vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd, a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

V nadväznosti na to ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych

predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmavať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

1. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 21 C 49/2001 a jeho rozhodnutím z 28. januára 2011

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o základných právach alebo slobodách alebo ľudských právach a základných slobodách vyplývajúcich z medzinárodných dohovorov je podmienená princípom subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy). Právomoc ústavného súdu preto nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07, II. ÚS 523/2014). Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04, II. ÚS 372/08).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Z uvedeného teda vyplýva, že pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Vo vzťahu k napadnutému postupu okresného súdu ústavný súd poukazuje na to, že konanie okresného súdu viedlo k vydaniu rozsudku okresného súdu č. k. 21 C 49/2001-244 z 28. januára 2011. Ústavný súd preto konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá právomoc preskúmavať postup okresného súdu. Proti označenému rozsudku okresného súdu bol totiž prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k okresnému súdu mal preto krajský súd v rámci odvolacieho konania. Sťažovateľ právo podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu využil a krajský súd o ňom riadne rozhodol.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Co 99/2011 a jeho rozhodnutím z 20. mája 2013

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde možno sťažnosť podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Nedodržanie tejto lehoty je zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto lehoty odpustiť (pozri napr. IV. ÚS 14/03, I. ÚS 64/03, I. ÚS 188/03).

Vo vzťahu k napadnutému postupu krajského súdu ústavný súd poukazuje na právny názor, podľa ktorého v prípadoch, ak sťažovateľ uplatní mimoriadny opravný prostriedok (dovolenie) spôsobilý zabezpečiť ochranu jeho práv, avšak najvyšší súd ho následne odmietne ako neprípustný, je lehota na podanie sťažnosti ustanovená v § 53 ods. 3 zákona

o ústavnom súde v zásade zachovaná aj vo vzťahu k predchádzajúcemu právoplatnému rozhodnutiu všeobecného súdu (napr. IV. ÚS 195/2010, III. ÚS 227/2010, I. ÚS 276/2010). Uvedené však platí len vtedy, ak je sťažnosť uplatnená na ústavnom súde do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo dovolanie ako neprípustné odmietnuté. V takomto prípade je preto nevyhnutné, aby sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote nielen proti rozhodnutiu dovolacieho súdu, ale aj proti rozhodnutiu súdu odvolacieho, ak ním došlo podľa názoru sťažovateľa k zásahu do jeho práv (IV. ÚS 406/2010, II. ÚS 233/2016).

Aplikujúc uvedený právny názor na prerokúvanú vec, sťažovateľ podal sťažnosť proti postupu krajského súdu v označenom konaní včas.

Krajský súd na podklade sťažovateľom podaného odvolania 20. mája 2013 rozsudkom č. k. 6 Co 99/2011-325 potvrdil rozsudok okresného súdu a sťažovateľovi uložil povinnosť nahradiť navrhovateľovi trovy odvolacieho konania k rukám jeho advokátky. Krajský súd v odôvodnení svojho rozsudku po zrekapitulovaní podstatnej časti rozsudku okresného súdu, argumentácie účastníkov konania, ktorú predniesli v rámci konania o odvolaní, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného okresným súdom, v časti relevantnej pre toto konanie uvádza: „*Odvolací súd, ktorý bol viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 O. s. p.), preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej vyhovujúcej časti, prejednal odvolanie na pojednávaní a dospel k záveru, že odvolanie nie je dôvodné.*

V prejednávanej veci bolo zistené, že právny predchodca žalobkyne a žalovaný uzavreli zmluvu o dielo podľa § 631 a nasl. Obč. zák. ústnou formou. Medzi účastníkmi konania bolo sporné, akú cenu si v zmluve dohodli. Žalovaný tvrdil, že si ústne dohodli cenu vo výške 70 000 až 72 000 Sk a že preto nemohol súhlasiť s cenou 94 313 Sk, ktorú mu právny predchodca žalobkyne vyfakturoval. Toto tvrdenie žalovaného právny predchodca žalobcu popieral. K tomu odvolací súd uvádza, že za tejto situácie súd prvého stupňa nemal inú možnosť, ako znalecky zisťovať primeranú cenu diela v zmysle § 634 ods. 1 Obč. zák. a z nej vychádzať. Žalovaný totiž pri absencii písomnej zmluvy o dielo nepreukázal, že cena diela bola dohodnutá v ním tvrdenej výške 70 000 až 72 000 Sk. Taktiež nepreukázal, že súčasťou diela bolo vypracovanie revíznej správy a zabezpečenie ďalších dokladov

(správa o odbornej skúške tlakového zariadenia, protokol o vpustení plynu, zápis o tlakovej skúške, osvedčenie o odbornom technickom preskúšaní odberného plynového zariadenia). Napokon, zadováženie týchto dokladov právny predchodca žalobkyne žalobcovi nefakturoval. Ak žalovaný tvrdí, že vzhľadom na tieto skutočnosti mu právny predchodca žalobkyne dielo riadne neodovzdal, treba vziať do úvahy, že v konaní nebolo preukázané, že by zadováženie uvedených dokladov od právneho predchodcu žalobkyne niekedy požadoval a taktiež nebolo preukázané, že by od právneho predchodcu žalobkyne z tohto dôvodu požadoval vrátenie zálohy 60 000 Sk. Vzhľadom na to, že dielo bolo zhotovené v roku 1998, odvolací súd považuje za účelové tvrdenie žalovaného v prejednávanej veci, že mu dielo nebolo riadne odovzdané. To, že ho možno nepoužíval, nie je možné za tohto stavu pričítať na ťarchu právneho predchodcu žalobkyne, resp. samotnej žalobkyne.

Pokiaľ ide o námietky žalovaného k znaleckému posudku Ústavu súdneho inžinierstva č. 428/2008 v spojení s doplnkom k tomuto posudku č. 257/2010, odvolací súd vypočul prostredníctvom dožiadaného Okresného súdu v Žiline zástupcu tohto ústavu [REDAKOVANÉ] Ten sa rámci svojho výsluchu s námietkami žalovaného k znaleckému posudku vysporiadal. Konkrétne uviedol, že vzhľadom na úlohu vymedzenú v uznesení o nariadení znaleckého dokazovania znalecký ústav mohol pre overenie ceny zvoliť akýkoľvek vhodný spôsob a preto použil cenníky CENKROS. Položky dodacieho listu 25 a 28 sú zahrnuté kumulatívne pod položkou 20 materiál, čo znamená, že nedochádza k duplicite.

Predmetom konania nebola kvalita a funkčnosť diela. Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvého stupňa v tom, že za stavu, keď bolo dielo žalovanému riadne odovzdané už v roku 1998, žalovaný mohol a mal reklamovať jeho prípadné vady. Keďže tak nikdy neurobil, jeho práva zo zodpovednosti za vady sa prekludovali (§ 504 Obč. zák.). Inými slovami, ak malo predmetné dielo vady, žalovanému vzniklo právo zo zodpovednosti zhotoviteľa za vady diela; to však nemá vplyv na splatnosť ceny. Právo zo zodpovednosti za prípadné vady diela však žalovaný nikdy neuplatnil...

Žalovaný nezaplatil cenu predmetného diela a toto jeho správanie sa bolo príčinou podania žaloby právnym predchodcom žalobkyne. Preto použitie § 143 O. s. p. pri rozhodovaní o trovách konania v prejednávanej veci neprichádzalo do úvahy.

Z uvedeného vyplýva, že rozsudok súdu prvého stupňa je vecne správny v napadnutej časti, ktorou bolo žalobe vyhovené. Preto odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti potvrdil podľa § 219 ods. 1 O. s. p.“

Ústavný súd pri preskúvaní postupu krajského súdu vychádzal zo svojho ustáleného právneho názoru, podľa ktorého odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Ústavný súd preto v rámci preskúmania postupu krajského súdu prihliadal aj na odôvodnenie rozsudku okresného súdu, v ktorom okresný súd po oboznámení sa s predmetom veci, rekapitulácii vyjadrení účastníkov konania, vykonaného dokazovania a po poukázaní na príslušne ustanovenia Občianskeho zákonníka uviedol: *„S poukazom na citované zákonné ustanovenia a vykonané dokazovanie súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je v časti o zaplatenie sumy 1.088,26 EUR dôvodný, preto návrhu v tejto časti vyhovel. Vo zvyšku súd návrh navrhovateľa zamietol.*

Zmluvou o dielo vzniká záväzkový vzťah, účelom ktorého je vyhotovenie diela za odplatu. Z uvedeného vyplýva, že uzavretím zmluvy o dielo vzniká na jednej strane – strane zhotoviteľa povinnosť zhotoviť dielo na svoje nebezpečenstvo a toto riadne odovzdať objednávateľovi a strane druhej – strane objednávateľa povinnosť zaplatiť za dielo jeho cenu.

V konaní bolo preukázané a účastníci zhodne uviedli, že zmluvu o dielo uzatvorili v ústnej podobe, pričom predmetom zmluvy o dielo bolo zhotovenie diela, a to ústredného kúrenia. Medzi účastníkmi bolo sporné, či a v akej výške bola dohodnutá cena diela ako aj skutočnosť, či bolo predmetom zmluvy o dielo aj zhotovenie ústredného kúrenia alebo sa na zhotovení ústredného kúrenia dohodli až neskôr. Spornou bola taktiež skutočnosť, ktorý z cenníkov mal navrhovateľ pri fakturácii použiť a či malo byť súčasťou zhotovenia diela aj zabezpečenie revíznej správy a uvedenie vykurovacieho systému do prevádzky. Odporca

v konaní namietal i nefunkčnosť diela, z ktorého dôvodu nie je povinný zaplatiť plnú cenu diela.

Nakoľko v konaní bolo preukázané, že k uzavretiu ústnej zmluvy o dielo skutočne došlo, avšak jej obsah bol s poukazom na absenciu písomnej zmluvy sporný, pričom žiadny z účastníkov v konaní nepredložil dôkaz o dohodnutej cene diela, súd má za to, že odporca je navrhovateľovi ako zhotoviteľovi diela povinný poskytnúť cenu primeranú. Súd z uvedeného dôvodu vykonal znalecké dokazovanie, ktoré preukázalo, že cena, ktorú navrhovateľ odporcovi za dielo fakturoval, bola v porovnaní s primeranou cenou práce a materiálu nevyhnutného na vykonanie rovnakého alebo obdobného diela v roku 1998 primeraná. Výslednú cenu diela určil znalecký ústav vo výške 92.784,94 Sk (3.079,89 EUR). Nakoľko súd vychádzal z primeranej ceny diela, bolo právne irelevantné, ktorý z cenníkov navrhovateľ pri fakturácii ceny diela použil ako to či bol predmet diela dohodnutý v celosti ihneď alebo bol neskôr rozširovaný a právne bez významu bola aj skutočnosť, či súčasťou zhotovenia diela malo byť aj zhotovenie revíznej správy a uvedenie vykurovacieho systému do prevádzky. Právne významná je jedine skutočnosť, či cena diela fakturovaná navrhovateľom faktúrou č. 9800902 zo dňa 23. 11. 1998 bola s prihliadnutím ku konkrétnym skutočne vykonaným prácam a materiálu dodaného dodacím listom zo dňa 21. 11. 1998, primeraná. Súd vychádzajúc zo záverov znaleckého dokazovania určil cenu diela vo výške 3.079,89 EUR, čo pri zaplattenom preddavku na cenu diela vo výške 1.991,63 EUR predstavuje povinnosť odporcu doplatiť za dielo sumu 1.088,26 EUR. Súd v danej súvislosti zdôrazňuje, že odporca v konaní nenamietal a nesporoval vykonanie prác a dodanie materiálu tak ako bolo uvedené v dodacom liste zo dňa 21. 11. 1998 a teda je nepochybné, že cena určená znaleckým posudkom č. 428/2008 v spojení s jeho doplnkom č. 257/2010 predstavuje cenu diela, ktorú je odporca povinný zaplatiť. Pokiaľ ide o skutočnosť či je dielo funkčné alebo nefunkčné súd konštatuje, že i táto skutočnosť je vo vzťahu k prejednávanej veci právne bez významu. Odporca dielo užíva 12 rokov, pričom súdu nepredložil žiadny dôkaz o tom, že by počas záručnej doby alebo počas celého tohto obdobia čo i len raz reklamoval u navrhovateľa akúkoľvek vadu diela. Pokiaľ teda tvrdí, že dielo je nefunkčné, ide z jeho strany o ničím nepodložené tvrdenia. Navyše záručná doba začala plynúť odo dňa prevzatia diela (t. j. odo dňa prevzatia a podpisu dodacieho listu odporcom dňa 21. 11. 1998) a trvala 2 roky. Uplynutím tejto doby a neuplatnením práva

zo zodpovednosti za vady diela, tieto práva odporcu zanikli a preto nemôže takmer 12 rokov po odovzdaní diela požadovať zľavu z jeho ceny odvolávajúc sa na vady, ktoré u navrhovateľa nikdy nereklamoval.

Súd s poukazom na vyššie uvedené právne závery návrhu v časti o zaplatenie sumy 1.088,26 EUR vyhovel a návrh navrhovateľa v časti presahujúcej túto sumu zamietol. “

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu ústavný súd zistil, že argumentácia sťažovateľa, ktorú ústavnému súdu predostrel prostredníctvom svojej sťažnosti a ktorou odôvodňuje porušenie svojich označených práv, je len opakovaním jeho predchádzajúcej odvolacej argumentácie, v rámci ktorej polemizuje s právnymi závermi vyjadrenými v odôvodnení rozsudku okresného súdu a je výlučne výrazom jeho odlišného právneho hodnotenia veci, aké zastávajú všeobecné súdy, do posúdenia ktorého ústavný súd s poukazom na už uvedené nie je ani oprávnený, ani povinný vstupovať (m. m. III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010).

Z obsahu odôvodnení rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu vyplýva, že keďže účastníci konania medzi sebou uzatvorili zmluvu o dielo len ústne, jej obsah bol s poukazom na absenciu písomnej zmluvy sporný, pričom žiadny z účastníkov konania nepredložil ani len dôkaz o dohodnutej cene diela, preto sa vo veci konajúce súdy v predmetnom konaní zamerali na posúdenie toho, či cena diela fakturovaná navrhovateľom faktúrou č. 9800902 z 23. novembra 1998 bola s prihliadnutím na konkrétne skutočne vykonané práce a materiál dodaný dodacím listom z 21. novembra 1998 primeraná, pričom už ďalej neskúmali, či obsahom ich zmluvy boli aj náležitosti namietané sťažovateľom, keďže ani sám sťažovateľ, ako vyplýva z ich rozhodnutí, jej obsah nevedel preukázať. Vychádzajúc z uvedeného, podľa názoru ústavného súdu sa krajský súd v dostatočnom rozsahu zaoberal jednotlivými odvolacími námietkami sťažovateľa, tieto primeraným spôsobom vyhodnotil a svoje závery odôvodnil. Ústavný súd konštatuje, že krajský súd postupoval v medziach svojej právomoci a jeho právne závery (v spojení s právnymi závermi okresného súdu, pozn.) nie sú založené na svojvoľnej interpretácii či aplikácii príslušných ustanovení Občianskeho zákonníka, a preto nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval tieto závery krajského súdu.

Pokiaľ má sťažovateľ na vec iný právny názor, ústavný súd poukazuje na to, že rozdielne právne posúdenie skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja strany konania, ktoré majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu, ktorá spravidla vyplýva zo zmluvného vzťahu medzi sporovými stranami. Súd, ktorý rozhoduje spor účastníkov konania, pri rozhodnutí v prospech jedného z účastníkov, rozhodne v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešného účastníka, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešného účastníka (m. m. IV. ÚS 135/2012, IV. ÚS 449/2013, IV. ÚS 113/2014).

Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že sťažovateľom namietané pochybenia v postupe krajského súdu v napadnutom konaní nedosahujú taký ústavnoprávny rozmer, ktorý by vytváral priestor pre možnosť vyslovenia porušenia označených práv podľa ústavy a dohovoru.

Vo vzťahu k už uvedenému ústavný súd poukazuje na závery svojej ustálenej rozhodovacej činnosti, podľa ktorej dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným rozhodnutím, postupom alebo iným zásahom orgánu štátu do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej, ako aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody namietaným rozhodnutím, postupom, ako aj iným zásahom orgánom štátu, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (m. m. I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, III. ÚS 138/02, IV. ÚS 1/2012, IV. ÚS 473/2012).

Pretože ústavný súd v predmetnej veci nezistil žiadne skutočnosti, ktoré by naznačovali možnosť porušenia základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom krajského súdu v napadnutom konaní, sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

3. K namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 4 Cdo 438/2013 a jeho rozhodnutím zo 17. decembra 2014

Sťažovateľ obdobne ako namietal postup okresného súdu a krajského súdu, nesúhlasí ani s postupom a rozhodnutím najvyššieho súdu. Podľa sťažovateľa *„ak by Krajský súd bol postupoval v súlade s týmito zásadami, bol by dospel k rovnakému záveru a zistil by, že Rozsudok OS BA II je potrebné zmeniť, prípadne zrušiť a vrátiť vec na ďalšie konanie. Vzhľadom k tomu, že chybným postupom Krajského súdu v Bratislave k odstráneniu vadného postupu prvostupňového súdu nedošlo, obrátil sa Sťažovateľ na Najvyšší súd Slovenskej republiky, a tento mal toto porušenie odstrániť. Nakoľko sa však tak nestalo ani v dovolacom konaní na Najvyššom súde Slovenskej republiky, obracia sa Sťažovateľ na Ústavný súd Slovenskej republiky.“*

Najvyšší súd uznesením sp. zn. 4 Cdo 438/2013 zo 17. decembra 2014 dovolanie sťažovateľa zamietol. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania, keďže dovolanie sťažovateľa smerovalo proti rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu, ktorým tento súd potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa, najskôr skúmal, či je dovolanie sťažovateľa prípustné podľa § 238 ods. 1, 2, príp. 3 Občianskeho súdneho poriadku účinného v rozhodnom čase (ďalej len „OSP“). Zistil však, že napadnutý rozsudok krajského súdu *„nevykazuje znaky ani jedného z vyššie uvedených rozsudkov, proti ktorým je dovolanie prípustné podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. Prípustnosť podaného dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.“* Najvyšší súd následne vzhľadom na § 242 ods. 1 OSP skúmal, či procesná prípustnosť dovolania nevyplýva z § 237 OSP, pričom uviedol, že sťažovateľ existenciu procesných väd konania podľa § 237 písm. a) až e) a g) OSP netvrdil a procesné vady tejto povahy v dovolacom konaní nevyšli najavo, preto podľa jeho názoru prípustnosť dovolania sťažovateľa nevyplýva ani z týchto ustanovení.

Najvyšší súd vzhľadom na sťažovateľom tvrdený dôvod prípustnosti jeho dovolania sa osobitne zameral *„na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci mu súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f) O. s. p.)“*

Odňatím možnosti konať sa v zmysle uvedeného ustanovenia rozumie taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia tých jeho procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva za účelom ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Predmetnému dôvodu dovolania sú vlastné tri pojmové znaky: 1/ odňatie možnosti konať pred súdom, 2/ to, že k odňatiu možnosti konať došlo v dôsledku postupu súdu, 3/ možnosť konať pred súdom sa odňala účastníkovi konania. Vzhľadom k tej skutočnosti, že zákon bližšie v žiadnom zo svojich ustanovení pojem odňatie možnosti konať pred súdom nešpecifikuje, pod odňatím možnosti konať pred súdom je potrebné vo všeobecnosti rozumieť taký postup súdu, ktorý znemožňuje účastníkovi konania realizáciu procesných práv a právom chránených záujmov, priznaných mu Občianskym súdnym poriadkom na zabezpečenie svojich práv a oprávnených záujmov.

O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O. s. p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. O taký prípad v prejednávanej veci nejde z dôvodu, že súdy pri prejednávaní a rozhodovaní veci postupovali v súlade správnymi predpismi a žalovanému neznemožnili uplatniť procesné práva priznané mu právnym poriadkom na zabezpečenie jeho práv a oprávnených záujmov.

Dovolateľ v súvislosti s tvrdením procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. namieta porušenie jeho práva na spravodlivý súdny proces.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru...

Obsah práva na spravodlivý súdny proces nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní, obsahom tohto práva je i relevantné konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04).

Právo na spravodlivý súdny proces neznamena ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04).

Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných predpisov, ktorý predkladá účastník konania (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

K odňatiu možnosti žalovaného pred súdom konať a k porušeniu práva na spravodlivý proces malo podľa jeho názoru dôjsť nedostatočným odôvodnením rozhodnutia prvostupňového aj odvolacieho súdu.

Dovolací súd po preskúmaní veci dospel k záveru, že táto námietka žalovaného nie je dôvodná.

To, že právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry ESLP. Judikatúra tohto súdu ale nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Rovnako sa Ústavný súd Slovenskej republiky vyjadril k povinnosti súdov riadne odôvodniť svoje rozhodnutie aj v náleze III. ÚS 119/03-30. Ústavný súd už vyslovil, že súčasťou obsahu základného práva na spravodlivý proces je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03).

Podľa § 157 ods. 2 O. s. p...

Odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu musí mať náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O. s. p. (§ 211 O. s. p.). Odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia musí vypoariadať so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na výsledky vykonaného dokazovania a zistené

rozhodujúce skutočnosti, ale tiež s poukazom na ním prijaté právne závery. Účelom odôvodnenia rozsudku je vysvetliť postup súdu a dôvody jeho rozhodnutia. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu musí byť zároveň aj dostatočným podkladom pre uskutočnenie prieskumu v dovolacom konaní. Ak rozsudok odvolacieho súdu neobsahuje náležitosti uvedené v § 157 ods. 2 O.s.p., je nepreskúmateľný. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní.

Podľa § 219 ods. 2 O. s. p...

Ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvého stupňa, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvého stupňa, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že ďalšie závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvého stupňa. Odvolací súd prirodzene musí odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutia súdov nižších stupňov zodpovedajú požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutí v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednáwanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednávaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani

taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Súd prvého stupňa vysvetlil dôvody, pre ktoré v prejednávanej veci bolo potrebné pri rozhodovaní vychádzať z primeranej ceny diela zhotoveného v roku 1998, keď pri absencii písomnej zmluvy, dohodnutého rozsahu plnenia a dohody o cene, primeranú hodnotu plnenia bolo možné zistiť len znaleckým dokazovaním. Vysvetlil, čo tvorí predmet tohto konania a z akých dôvodov neposudzoval funkčnosť diela a v konaní namietané jeho vady.

Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia v súlade s ustanovením § 219 ods. 2 O. s. p., po doplnení dokazovania v zmysle námietok uplatnených žalovaným, skonštatoval správnosť skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia prvostupňového súdu doplnil ďalšie dôvody, pre ktoré toto rozhodnutie potvrdil. Taktiež v dostatočnej miere uviedol, v čom spočíva podstata námietok žalovaného a dostatočne sa s nimi skutkovo a právne vysporiadal. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože odvolací súd sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam.

Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že skutkové a právne závery súdu prvého stupňa nie sú v danom prípade zjavne neodôvodnené a nezlučiteľné s čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a že odôvodnenie dovolaním napadnutého rozsudku odvolacieho súdu ako celok s poukazom na ustanovenia § 219 ods. 2 O. s. p. splňa parametre zákonného odôvodnenia (§ 157 ods. 2 O. s. p.). Za porušenie základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.“.

Vo vzťahu k dovolacím námietkam sťažovateľa týkajúcim sa hodnotenia jednotlivých dôkazov (najmä znaleckého posudku) najvyšší súd uviedol, že „nebol oprávnený posudzovať, pretože sám dokazovanie nevykonáva a nie je tak oprávnený prehodnocovať hodnotenie dôkazov súdmi v základnom konaní. Prípadný nesprávny postup súdu v súvislosti s vykonávaním dôkazov sám o sebe bez ďalšieho nezakladá vadu konania, spočívajúcu v odňatí možnosti účastníka konať pred súdom.“.

Najvyšší súd v odôvodnení svojho uznesenia ďalej uviedol: „Dovolanie je žalovaným odôvodnené tiež existenciou inej vady, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), ako aj nesprávnym právnym posúdením veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.).

Inou vadou konania (§ 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.), na ktorú musí dovolací súd prihliadnuť aj vtedy, ak nie je v dovolaní namietaná, je procesná vada, ktorá na rozdiel od vád taxatívne vymenovaných v § 237 O. s. p. nezakladá zmätočnosť rozhodnutia. Jej dôsledkom je vecná nesprávnosť, ktorej základom je porušenie procesných ustanovení upravujúcich postup súdu v občianskom súdnom konaní. Vada tejto povahy je síce relevantným dovolacím dôvodom, ktorý možno uplatniť v procesne prípustnom dovolaní, sama osebe (i keby k nej skutočne došlo) ale prípustnosť dovolania nezakladá. Či už teda konanie, v ktorom bolo vydané napadnuté rozhodnutie, bolo alebo nebolo postihnuté procesnou vadou v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p. (pozn.: dovolací súd napadnuté rozhodnutie z tohto aspektu neposudzoval), nejde o dôvod, ktorý by zakladal prípustnosť dovolania.

Obdobne tieto závery platia pre nesprávne právne posúdenie veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce použil správny právny predpis, ale ho nesprávne interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je relevantný dovolací dôvod, ktorý by v prípade opodstatnenosti mal za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia; samo o sebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vadách konania podľa § 237 O. s. p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). Posúdenie, či súdy (ne)použili správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretovali alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodili (ne)správne právne závery, by tak prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné. O taký prípad v prejednávanej veci nejde.

Keďže prípustnosť dovolania žalovaného nemožno vyvodiť z § 238 ods. 1 až 3 O. s. p. a ani z § 237 O. s. p., Najvyšší súd Slovenskej republiky odmietol jeho dovolanie podľa

§ 243b ods. 5 v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné. Pritom, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.“

Z už citovaného je zrejmé, že v prípade postupu najvyššieho súdu v napadnutom konaní nejde o konanie, ktoré by bolo svojvoľné či arbitrárne. Najvyšší súd primeraným a ústavne akceptovateľným spôsobom vysvetlil svoje závery, ku ktorým pri posudzovaní predmetnej veci došiel, a výrok svojho rozhodnutia v dostatočnej miere aj odôvodnil, a preto ústavný súd nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval jeho závery.

Ústavný súd zastáva názor, že medzi napadnutým konaním najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru niet žiadnej príčinnej súvislosti, ktorá by odôvodňovala záver, aby ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie mohol vysloviť porušenie označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa obsiahnutými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. decembra 2016